

Nro 3.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
*Költ Bét sben Juliusnak 9-dik napján 1793.
esztendőben.*

Nagy Britannia.

Ritka az Anglusokhoz fogható nemzet Európában — Ok magok tsinálnak magoknak törvényt, magok vetnek magokra adót, a' nemzet képét viselő parlamentomnak akarattya ellen semmi karba, rendbe és állapotba helyeztetett ország tagja, változást nem telhet a' nemzet fundamentomos törvényeiben, és ha azokat megsérteni mérézli, a' parlamentom kötelességébe áll az illetén embert törvénybe idézni, és vétkének minémiségéhez képest meg is büntetetni. Az illetén alkalmatosságokban a' vádoló, az *al-só*, a' bíró pedig a' *felső parlamentom*.

Noha pedig a' királynak hatalma nagyon meg van Angliában határozva, még is mindazattal, sok praerogativai vagynak ő néki. A' parlamentom tsinál ugyan törvényeket; de a' királynak jövő hágyása nélkül semmi erejek nintsen azoknak. E' mellett, minden egyházi, polgári és hadi tisztségeket ő osztogat ki, ő adit hadat mások ellen, ha a' parlamentom hadi költséget igr, ő szerez békeséget, frigy kötést, ő nékie vagyon a' halálra sententziáztattaknak meg kegyelmezésekre jusza. Még az ollyatén pontokban is, mellyekben meg vagyon hatalma határozva, sokat mivelhet, ha a' nép őtet szereti, és ha a' parlamentomnak tagjaival tud bánni. Az Angliai Parlamentom hasonló a' Magyar Ország Gyűléséhez, és valamiképen ez, úgy amaz is két táblára vagyon fel osztatva. Az első tábla *felső*, a' második tábla pedig *alsó parlamentomnak* nevezetik. A' felső parlamentom áll az Ország mágnálsaiból — az alsó pedig a' tartományoknak és városoknak küldötteiből. Leg rövidebben három, leg tovább hét esztendeig szokott tartani. A' király szokta azt öszve hívni, és el is osztlatni. Valamiképen öszve gyűlésekor, úgy el osztásakor is meg jelenik a' király a' parlamentban. Hogyha a' parlamentomnak végzései néki nem tétzenek, szabattsága vagyon annak el osztlattatására, avagy más időre való által tételére, avagy a' parlamentom tagjainak haza küldetésekre.

Eppen ez a' történet vala múlt Juniusnak 21 napján az Angliai parlamentomban. Nem tudatik mocsoda okokra nézve, bé ment a' király a' gyűlésbe, 's más időre halasztotta az Ország képviselőinek öszve gyűléseket.

Eggy, Európa politica dolgainak folyamatyát filosofusi szemekkel vizsgáló politicus azt jegyzi meg: „ Tudva vagyon, úgymond, hogy Februariustól fogvást szüntelen hadi készületben „ foglalatoskodtanak az Anglusok. Egész Euró-

„ pa olly vélekedésben vólt, hogy az Angliai
 „ hadakozó hajó sereg, Frantzia Országának va-
 „ lamelley ki kötő helyét el foglalni, és a' Con-
 „ tre-revolucionalistáknak igyekezeteket segíteni
 „ fogja. De éppen ellenkező módon történt a' do-
 „ log. Az Angliai flotta szélnek botosátotta vitör-
 „ láít, és hová ment? a' Frantzia nemzethez tar-
 „ tozott szigetekbe, és azokat el is foglalta. In-
 „ nen ki tettzik, hogy ki ki maga fazéka mellé
 „ szittya az égő szenet. — Vallyon így fognak é
 „ a' több szövetséges fejedelmek is művelni? ké-
 „ tség kívül, azt feleli ráá ez a' nevezetes Euró-
 „ pai politicus. „ Azomban azt lehet gondolni,
 „ hogy hadi fortélyok van abban az Anglusoknak,
 „ hogy elsőben azon szigeteknek el foglalásával
 „ akarják a' Frantziákat meg erőltetni.

Anglia.

Londonból az iratik, hogy *Dümuriernek* oda
 lett érkezése után, meg üzente a' királyi ministe-
 rium, hogy 48 órák alatt takarodjon ki Angliá-
 ból.

Igen szembe ötlő dolog, a' mint egy Né-
 met Birodalombeli Historicus meg jegyzi, hogy
 a' Frantzia revolucionának fejeit, töbnire mind szé-
 rentséltenség érdeklette. *Mirabó* a' Fr. új Con-
 stitutióának első rúgója meg holt, *La Fayette* a'
Magdeburgi erős várba áll; *Luckner* elméjében
 meg háborodottnak lenni mondatik, *Dümurier* föl-
 dön futóvá lett, sohol sem lehet maradandó la-
 kása, *Custine* Generál is tántorog, és a' mint
 mondatik, Párisba menni szándékozik a' Delfinus-
 nak fogságból leendő ki szabadítására, és király-
 ságra való emelésére, hogy így oltán alkuba
 botosátkozhasson, 's békeféget szerezhessen, a' Fr.
 nemzet ellen hadakozó szövetséges fejedelmekkel.
 És így a' mit *Dümurier* el kezdett, de el nem
 végezhetett, ő akarja tökéletességre vinni.

Svécia.

Akármit biztassa a' *Stokholmi* fő kormány szék a' népet a' békeféségnek állandóságával, még is meg nem tsendesítheti a' reménység és félelem között habozó elméjét. Sokan ekként okoskodnak magok közt: mit akar so hajóból álló Orosz flotta nálunk? miért szállott az *Alánd* tzigetébe? mi okon méregeti a' tengernek mélyiségét? ezek mind ollyatén jelenségek, mellyekből mi semmi jót nem reménylhetünk magunkra nézve. Jól tudjuk, így befézllenek a' *Svecusok*, hogy a' Pétersburgi ministerium szeret a' zavaros vízbe haláztatni. Jól emlékezünk, mit mivelte akkor, midőn a' szerentsétlen *Gustáv* a' Svéciai tanácsot el akarta törteni, 's magát független fejedelemmé tenni; akkor is a' király hatalmának meg kistsinyítésére, és a' Tanács tekénteletének öregbitésére, az Oroszok elegyítették magokat e' dologba. Nem de nem azt akartják e' most is mivelni, 's velünk úgy bánni, mint bántak a' Lengyelekkel? a' midőn a' nagy tzedrus fa tövéből ki dől, rettegni kell akkor az apróbb tsemetéknek. Maga a' *Stokholmi* kormány szék sem láttatik tökéletes bizodalomban lenni hatalmas szomszédjának barátságához, mellynek nyilván való tanúbizonyosága az, hogy mind a' szárazon, mind a' vizen kemény hadi készületeket tétet, és olly állapotba helyhezette magát, mintha már Svécianak levegő egében látná *Márs* istennek fegyverét függeni.

Török Birodalom.

Lengyel Országnek fel daraboltatása nagy érzékenységet okozott a' Divánban, és a' mint a' körül állások mind egy, mind más részről mutatták, nem fogja azt vezteglő szemekkel szemlélni (IX). Akármit titkollja magában, de valósággal fajlallya, hogy egy olly birodalom-

nak szomszédtságába esett, melly 40 ezrtendőktől fogva minden politicáját és erejét határainak ki terjesztésére fordította. Ahozképest valamint az Orosz Fejedelem Affzony, úgy a' Török Császár is, nagy hadi készületeket tétetnek, a' török patantyús sereg is más lábra állitatott, mint volt ennekelötte, és szüntelen gyakoroltatik az Európai tactikában. Múlt hóluapnak 16 napján vett bútsút a' *Kapután-Basa*, az az, a' Török hajó seregnak fő kormányozója a' Szultántól, a' mint a' hir foly, tíz linea hajókkal fog a' közép tengerre menni, mi végre, a' Török kereskedésnek őltalmazására é, vagy pedig valamelyik hadakozó fél ellen, még ekkorig senki sem tanulhatta ki. *III Selim* Császár egészen a' *Divánra* birta birodalma dolgainak folytatását, ő maga pedig multság által kívánnya melancholiára hajlandó elméjét a' közönséges gondoktól meg üresíteni. Kevéssel ez előtt Európai musikusokat és tántzosokat vitetett Konstantzinápolyba, kik' játékainak, 's tántzaiknak nézésében nagyon gyönyörködteti magát. Mind a' musikusok, mind a' tántzosok Európai köntösökben járnak, az utólsóbbak férfiakból és affzonyokból állanak. Ha egy 's két ezrtendeig így leszen a' dolog, reményleni lehet, hogy a' közönséges játék helyek is fel fognak a' Török birodalomban állani, és azok által az Osmanoknak darabos erköltsök lassan lassan meg simittatni.

Frantzia Ország.

Gaston Frantziákhoz küldött manifestumának folytatása.

Minémü következése vagyon az új constitutio által bé vitetett újításoknak. Az, hogy a' nép meg ismérte annak szerzőinek gonofságokat, és esztelenségeket, a' kik a' Statusnak ravására gyalázatosan meg gazdagították magokat, és egygyik

szélsőségből a' másikba vezetvén a' nemzetet, c' ke-
rek földnek minden lakosai között leg alábbvalónak
és leg szerentsétebbnek tették. — A' kész pénz,
a' papiros pénznek rendetlen és titkos meg bővite-
tése által szűkké lett, 's el fogyott — a' kereskedés
félbe szakadott — a' hadi seregeknek rendkívül való
szaporitása miatt a' földművelés meg tsökkent — az
eggy más ellen való gyűlölség, irigység, villongás,
túrhetetlenség, ragadozás, gyilkosság s. a. t. — ezek
mondom a' Br. új constitúciónak valóságos követke-
zései; nem másnak, hanem az úgy nevezett N. Gya-
lésnek kell mindözekeket tulajdonítani, a' melly hogy
annyival könnyebben el fordithassa mugáról a' nép-
nek szemeit, a' képzelt felsőségnek itálával részeg-
gítette azt meg, és sagedelme kútszejeinek ki merit-
hetetlensége, 's tsalárd élyenlőségének részegítő ita-
la által, maga fősvénységének fel áldozta. Ennek
felette, hogy azon gonoszokat, mellyek a' társa-
ságbeli jó rendet fel forgatták előre ne láthassa,
's meg ne fontolhassa, minden Európai hatalmas-
ságok ellen hadat indított, a' mennyiber azokat el
kezdett revolúciója által fel ingerlette. Ezek a'
vakmerő tirannusok, törvénytelen hatalmoknak vé-
delmezésére fegyvert fogattak a' néppel, eggy olly
vakító szabadságnak színe alatt, mellyet épen nem
lehet Frantzia Országban keresni, a' miólta a' ká-
romlást, árulkodást, házaknak meg vizsgálást, és
a' kereskedők vagyonaiknak el ragadozását jóvá
hagyták, sőt meg jutalmaztatták, és a' miólta a'
lakosoknak, kiket különös esztelen értelmek, és a'
szóknak vissza forgatások által el tsábitottak, sza-
badtságok nintsen tulajdon értelmeiknek ki jelenté-
sekre, félvén attól, hogy magok között vólnának
ollyanok, a' kik őket, vagy el vádolnák, vagy meg
ölnék.

Nyírsátok fel tehát már valaha szemeiteket,
és szemléllyétek a' titeket rettentő gonoszokat, és
nyomorúságokat! Hát ugyan örökké akurjátok é az
Istentelen pártosok által magatokat meg tsalattatni,
kiknek zsóldba fogadott alá való embereik bennete-
ket környül vettek, kiket ők a' ti vagyonaítokból

és véretekéből fizetnek, olly véggel, hogy titeket jármaik alatt tarthassanak, és gonosz istentelenségeknek gyámoláivá teheszenek.

Gondollyátok meg, hogy hazátoknak adósságát 3000 millióval szaporították, mellyeket nem csak el ragadoztanak, hanem ennekfelette tsalárd szabadságtoknak színe alatt töledek ki tsalt, önkényen való ajándékjaitokat is el tékozlották.

Lásjátok az úgy nevezett assignatáknak (papiros pénznek) rettentő bővségét, mellyek által minden tartományokat el borítottanak! — Lásjátok minémü istentelenséggel kívánnyák azoknak folyamattját akadályoztatni, hamis assignatáknak készítését fogván más idegenekre, és halálos sententziát rendelvén azok ellen, a' kik égyügyüség-ből el vejéndik azokat. Lásjátok, miként változtatták meg a' pénznek nemét, ollyat hoztanak bé, mellynek az idegenekkel való commerciumban semmi kelete nintsen! — Lásjátok az eleségnek, és több szükséges dolgoknak meg drágítások által okoztatott szükségét! — Lásjátok, miként vétetnek el töledek coloniáitok, avagy Európán kívül való örökségeitek, a' kiknek kereskedéseik és manufacturaik, pártos elő járóitoknak vallás tetelek szerént is, közöttetek hat millió embert tápláltak! — Lásjátok amaz átkozott mézfárló széket, az úgy nevezett revolutió-tribunált, mellyhez hasonlót e' világnak kronikaiban sohol találni nem lehet, mellynek szembe ötlhető tzéllya az, hogy a' békefességet szerető lakosok el nyomattassanak, és a' kegyetlen Jakobinusoknak, a' kik gyilkosságnál, ragadozásnál, és puszításnál egyebet nem lehellenek, gonosz markokba adattassanak. — Lásjátok végtére a' hadakozásból származott sok nyomorúságokat, mellyekre egyedül a' ti képviselőitek adtanak alkalmatosságot, a' kik nem szégyenlették, ártatlan királytokat annak szerző okául tenni.

A' mi még ezen Manifestumból hátra vagyon, jövő alkalmatossággal fogom E. O. közleni.

Párisból az a' hir repüle hozzánk, hogy *Marat*, a' ki minap, az ellene támadott gyanúságnak el hártása végett, önként ki vonta magát a' N. Gyűlésből, ismét vissza ment abba. *Juniusnak* 10 napján tartatott ülésben azt végzették a' nemzetnek mostani képviselői, hogy *Brisst* és vele egygyütt *Soupe* polgár, a' kik *Moulinsban* el fogalattak, elegendő őrizet alatt vitettefsenek vissza *Párisba*. Ugyan a' mostan említett napon, vétegett azon 13 személyeknek, a' kik a' Kis Britanniában támadott pártütéssel vádoltattak, a' revolutionális piatzon a' már előttünk ismeretes *guillotine* nyakazó eszköz által fejek. Másokat is fog ez a' szerentséllenség érdekelni, azokat i. i. a' kik, a' hazához, és az új constitutióhoz való hűségtelességgel, és másoknak titkos fel ingerlésével vádoltanak. Illy keményen bántik a' N. Gyűlés a' royalistákkal, avagy király baráttaival, még is mindazáltal, a' mint hallatik, minden napon öregbül azoknak számok. -- Nemtsak az *Olztályok*, hanem még az ellenek küldetett patrióták is seregestül mennek hozzájuk által. A' patrióta seregnek *Saumur* mellett lett meg verettetése annyival sérelmesebben esik a' N. Gyűlésnek, mivel nemtsak sok embert el veztegeettek, hanem ennekfelette minden tábori eleségeket, eszközeiket, bagazsiájokat, és ágyúkat el vették a' royalisták. Ugy mondatik, hogy 6000 patrióták hullottanak legyen el azon véres tsatában, a' kik a' fegyvernek életől nagy nehezeu meg menekedhettek, rész szerént ide 's tova el szállyedtek, rész szerént pedig *Orléans* és *Turda* vették magokat, holott tele vágynak az ispotályok sebes katonákkal.

Ugy hallynk, hogy a' *Pireneusi* hegyek alatt fekvő *olztályokban* szembe ötlő elő menetelt tesznek a' Spanyolok, a' kik három *colonnéra* vagnak fel *olztattatva*. *Boulon* mellett 6000; *Belle-gard* előtt 6000; *Argens* környékén 6000; *Cerget*, *Arles*, és *Sz. Lörintz* körül 2000 táborozik. És

így, mind öfzvé 23000 főből álló Spanyól sereg
vagyon a' Frantzia földön. Már is 2000 bom-
bát hánytának *Belegardba* bé, de a' mellyek ke-
vés kart tehettek az épületekben. A' várnak fő
kormányozója, és az alatta lévő Fr. őrző kato-
nák esküvéssel kötelezték arra magokat, hogy ké-
szebbek lesznek a' városnak köfalai alá temettet-
ni, mint a' Spanyolok' markokba esni. — *Per-
pignánban* kevés ép épület vagyon immár, és ha
ostromoltatása még tovább fog tartani, egyéb-
nem marad puszta köveinél, és hamvainál. Hogy-
ha mind a' két vég várat el vehetik a' Spanyol-
lok, úgy osztán semmi tartalékjok nem leszen Fr.
Országnek szívébe belyebb menni.

Azt írják néhány közönséges levelek, hogy
az Andegaviai tartománynak fő és népes városát
is el foglalták volna a' royalisták, és oda lett bé
menetelek után, a' fő templomban *Te Deum lau-
damust* tartottanak, mellyen gyász ruhában jelen-
tenek meg az ott lakó dámák *XVI Lajos* király
emlékezetére.

Néhány közönséges levelek azt jegyzik meg,
hogy a' fellyebb említett 13 személyeknek hala-
lok rendkívül való érzékenységet okozott a' Pá-
risi gyülekezethen. Nevezetesen egyy mind ter-
metének éketségére, mind ábrázattjának külö-
nös szépségére nézve *Vénus* isten állzonnnyal ve-
télkedő kellemetes, mintegy 23 esztendőös ifjú
leány személy, a' ki a' véres alkotmányra egéiz
bátorsággal fel lépven, állása, nézése, 's maga
viselete által érzékenyetlen hóhérjaiuak szíveiket
is szánakodásra indította. Mindnyájan ezt kiál-
tották életeknek utolsó szempillantása előtt: *Ely-
lyen a' király, minékünk istenünkért és királyun-
kért kellett meg halnunk!* Némeltyek azt mond-
ják, hogy nem sokára erre a' dalra fog a' volt
Orleáni hertzeg *Egalité Filep* is jutni, a' ki *Sz.
Jánosi* várban lévő tömlötzből illyetén értelmű
levelet írt a' N. Gyűléshez: *Polgárok! Békésé-
s ges türeléssel várakoztam kérdőre lett vonattatá-*

„ som után, róllam teendő itillet tételtekre, és
 „ imé, a' midőn az után várakoznám, és látom
 „ lánsságomról meg győzöttetve levén, izülmé-
 „ lánssomat reménylettem volna, keményebb
 „ zet alá tétettem, és olly szoros tömlőre zá-
 „ rattam, mellyben sem senkivel nem beszél-
 „ tek, sem nékem, sem fiúimnak semmi tal-
 „ gálatunk nintsen, mivel inasaink is, kik a' ti
 „ általatok adattatott pafsusfal jöttek hozzánk,
 „ tőlünk el tiltattak. Bizonyosan az okozta ke-
 „ mény fogságunkat, hogy mások róllal értet-
 „ ték végzésteket. Kérlek benneteket kedves pol-
 „ gár társaim, tégyétek egyy olly végzést, melly
 „ által azok, a' kiknek őrizetekre engemet biz-
 „ tatok, világosan érthetsék akaratosokat. Olly
 „ bizodalomban lévén, hogy ti igazságot fogtok
 „ erántam gyakorlani, azt az igazságot, mellyet
 „ én a' Fr. közönséges társasághoz való határoz-
 „ hatatlan hajlandóságom, és az egész revolutió
 „ alatt való magam viselete által érdemlettem,
 „ kívánom tőletek kedves polgár társaim, hogy
 „ ha szinte tökéletes szabadságomat vissza nem
 „ adjátok is, leg alább engedjétek meg, hogy
 „ én azokkal társalkodhassam, a' kikkel akarok,
 „ hogy én szabadosan sétálgathassak, friss leve-
 „ gő eget szivhassak, melly néhány idötöl fog-
 „ vást szenvedett viszontagságaim által meg bom-
 „ lott egélségemnek vissza szerzésére el kerülhe-
 „ tetlenül szükséges s. a. t. „

Mások ismét olly vélekedésben vagynak fe-
 löle, hogy nem sokára győzedelmi pompával fog
 a' N. Gyűlésbe vissza térni, leg alább az ő írásai-
 nak visgalására Marsiliába küldetett nemzeti biz-
 tos olly jelentést tett felöle, hogy ő azokba semmit
 ollyat nem talált, a' mellyből ki lehetett volna
 húzni, hogy ő, t. i. a' vólt Orleáni hertzeg, ki-
 rályságra vágyódott, 's arra akarta volna magát
 emeltetni.

*Juniusnak 21 napján tartatott ülésben olvas-
 tatott fel Santerre Generálisnak levele, mellyben*

arról panaszkodik, hogy a' patrióta katonák seregestől szöknek által a' rojalistákhoz, és azt sürgeti, hogy az illetén hűségtelen lakosok ellen kemény végzés tétetessen, 's keményen büntetessenek meg, ha kézre lehet őket keríteni. — A' rojalisták többnire olyan parasztokból állanak, a' kik puska 's kard helyet, kaszával, fejszével, vas villával vagynak fel fegyverkezve, a' kik sem az ágyú golyóbisoktól, sem más öldöklő eszközöktől nem félvén, nagy sikoltással szoktak ellenségeikre rohanni, nintsen a' ki dühös erejeknek ellene álhafsor.

Lamarliere azt írta minap *Ryfselből* a' N. Gyűléshez, hogy az ő örálló katonai szüntelen nyúghatatlankodtatnak, az égyyesült seregek által, és hogy nékie, tsak egy óráni pihenése sem lehet. *Wimpfen* Generál, a' ki a' pártos osztályokkal való titkos tzimborázással vádoltatott, meg fosztatott hivatalától.

Gaston Generálnak szereztséje leg több gondot és szorongattatást okoz a' N. Gyűlésnek, a' ki múlt Juniusnak 17 napján *Nantes* alá menvén, abban vivő utakat el zárt. Még tsak égyyetlen egy helység sinsz már a' *Ligeris* jobb partyán, mellyet hatalma alá ne vetett volna. A' *Nantesi* lakosok keményen viselik magokat ellene, és mind tulajdon erejekben, mind *Biron* Generál 50 ezer főből álló seregének vitéz karjaiban biznak. Ez által tsendesítette le a' közönséges bátorságra vigyázó *Commissiónak* szószóllója *Barerre* is a' N. Gyűlésnek nyúghatatlankodó elméjét.

Hadi Történetek.

A' *Valenciennesi* és *Condei* várakat lehetetlen a' *Frantziáknak* sokáig védelmezni. Az elsőbe négy nap alatt 8000 bomba, és 15000 ágyú golyóbis repitettek bé, mellyek a' mint akárki is könnyen képzelheti, nagy pufztitást tettek a' városnak épületeiben. Sem templomot, sem tornyot nem lehet már kívülről látni, valami a' bástyákon felül vólt, azt mind meg emésztették a' tüzes golyóbisok. *Pr. Kcburg* és *Gr. Clerfait*

hadi tármester az égyyesült Cs. K. seregnek nagyobb részével *Ryssel* felé nyomultak, hogy az ostromlás alatt lévő váraknak segítségekre készülő *Custine* Fr. Generált, fel tételében meg akadályoztathassák.

Hadi tármester Pr. *Hohenloé* 800 lovas katonával ment ki *Juniusnak* 23 napján az ellenségnek meg kémlelésére a' *Scaldis* vizén túl. Hasites mellett külső vigyázaton állott Frantziákat egyszerűbe vízfűza üzték vitéz lovasaink. Két tüzg *Eszterházy* hufzárok *Szabó* fő hadnagy, és *Péczeley* al-hadnagy vezérlések alatt egészen a' *Dorayi* síkig mentenek, holott 25 lovas vadászokra bukkanván, néhányat közülők le vagdaltak, 1 *Strázsa* mestert, 14 vadász katonát, és 1 Frantzia hufzárt pedig el fogván, szerentsélsen vízfűza tértek.

Eppen olly nagy szorongattatások között vagynak a' szegény Moguntziaiak, mint Valenciennes és Condé várainak lakosai. Ottan is igen sok szép épületek lettenek immár a' *Vulcanusnak* áldozattyává. Múlt hólnapnak 24 napján, este felé 600 gyalog, és 200 lovas Frantziák ütöttek ki a' városból, és meg lehetösen vízfűza is nyomták, a' *Breczenheim* mellett táborozó Prusus vadász katonákat, hanem segítségek érkezvén ezeknek, amazokat ismét vízfűza kergették. — Éjfél után egy órakor ismét szerentsét próbáltak a' Moguntziai Frantziák, olly fel tétellel, hogy a' második paralelán ásatott sántzokat el ronthassák, és a' munkás parasztokat, s katonákat vagy le vagdalhassák, vagy el foghassák. A' ki ütött ellenség 1000 gyalog és 200 lovasokból állott. Úgy gondolkoztak, hogy a' setél éjjel kedvezni fog fel tett tzellyoknak; hanem nagyon meg tsalátkoztak reménységekben, mivel *Calenberg* regementbeli kapitány *Rajtzenstein* tulajdon companiájával, és *Meszmacher* hadnagy két tüzg *Bender* gyalogjaival, jókor meg sajdítván a' Fran-

tziákat, kemény tüzet adtanak reájok, mellyet ők ki nem állhatván, hátrább vonták magokat. — Mennyit vesztettenek légyen ők ezen tsatában, nem tudatik; a' nevezett Cs. K. katonák közül 7 ember holt meg, és 8 esett sebbe. A' Prufsus pattantyúsok közül hárman szúrattattak által a' batériákban. *Juniusnak* 27 napjától fogva szüntelen harsogtanak az ostromló ágyúk Moguntzia alatt. A' fő templomot, és az a' mellett lévő magazinumot, és minden mellettek állott épületet semmivé tették a' bé repült bombák és tüzes golyóbisok. Harmad napig éjjel nappal tartott a' nagy tűz. A' *Weisenau* sántzokban és földvárakban feküdt 400 főből álló Frantziákat, mind egygy lábíg le vágták a' Prufsus katonák, még tsak égyetlen égynek sem adtak pardont.

Egy Moguntziai lakos két Frantzia őrizet alatt taligával ki menván a' várból, kétség kívül eleségnek vitelére, mikor nem is vélték volna a' Frantziák, lovát a' taligából ki fogta, 's magát annak hátára vetván a' Prufsus vigyázaton álló katonákhoz nyargalt. A' midőn ezektől a' visszsa menetelre kényszeritetett volna, térdre esvén esedezett nékiek, és világosan ki mondotta, hogy készebb leszen magát agyon lövetni, mint Moguntziába visszsa menni. Fülébe menván e' dolog a' királynak, mingyárt parantsolatot adott, hogy azt a' szegény embert engednék oda menni, a' hová magának teltzene.

Elegyes Tudósítások.

Minap egy el fogattatott Spion, meg akarván az akasztó fától menekedni, azt nyilatkozatta ki Pr. *Koburnak*, hogy a' Valenciennesi Frantziák azon batteriaik, avagy föld váraik alá, a' hol gondolták, hogy az ostromlók el fogják az erőszakos ostromlást kezdeni, puska port ástanak el, oíly fel tétellel, hogy a' midőn az Aus-

triakusok arra fel menéndenek, őket a' levegő égbe hányásák. E' miatt változtatta is Pr. Koburg előbbi plánumát.

Az Austriai Belgyiomban táborozó égygyesült hadi seregeknek számok 180 ezer embeire megyen — 35 ezer tartalék sereg tartva szemen a' *Denini* mezőségen táborozó *Frantziákat*. *Valenciennesnek* túlsó részén 40 ezer sóból álló *corpus* táborozik — 20 ezer vigyáz Austriai *Flandriának* határain — 25 ezer kapott parantsolatot a' *Luxenburgi* tartományba való masirozasra. — Eggy szóval, olly derék rendelések vagynak a' *Frantziák* ellen hadakozó seregeknél tétetve, hogy nem könnyen lehet az Austriai tartományokba való bé ütésektől tartani.

A' *Valenciennesi* lakosok örömet fel adnák a' várat, hanem nem engedik a' katonák. Holál vagyon annak fejére téve, a' ki még csak emlékezetet is teszen a' várnak fel adásáról, és valaki ezt a' parantsolatot által hágja, minden törvény nélkül fel akasztatik a' város piatzán e' végre készített alkotmányra.

Magyar Ország.

Sopron Vármegyéből, ezt a' kedvetlen újságot közli velem eggy érdemes barátom. Májusnak utolsó napján el kezdvén fújni a' rettenetes szélvész, egész eggy hétig, u. m. Juniusnak 7-dik napjáig, szakadhatatlanúl tartott, melly a' virágzásokban lévő rozsoknak igen ártalmas volt. De sokkal veszedelmesebb, és siralmasabb nyoma látzik ennek *Tek. Vass* Vármegyében *Tömörd* nevű helységben, *Köszögtől* másfél óránira, holott a' közelebb múlt hólnapnak másodikán tűz támadván, az egész helységet eggyferibe el borította, és hat házat ki vévén, pórrá tette. Mivel pedig Vasárnapon korán reggel volt az égés, a' héti

munkában el fáradott embereket, kivált a' gyermekeket az ágyban kapta, 's tsak azt vették észre, hogy tűzben vagynak — futottanak volna — de akar merre tekintettek, mindenütt tüzet láttak magok előtt — melly miatt sokan a' nagy aszupró lakosok közül kínos halállal végeztek el életüket.

* * *

Tudósítások.

Sok helyyekről írtak hozzám, a' kiknek későbbben esett értékre *Broughton Religioi Lexiconának* magyar nyelven általam való kiadattatása, lehetne é még réá praenumerálni, vagy azon az árron, mellyen a' Praenumeránsoknak adódik, meg lehetne é még szerezni? Eleintén némellyeknek küldött levelemben feleltem: de az ilyen kérdező levelek gyakran jöven hozzám, mindeneknek különösen felelni bajos. Itten tehát jelentem az E. Publicumnak, hogy a' kik a' jövő Pesti János fő vételi vásárig, vagy pénzeket hozzám el küldik, vagy ha az alkalmatóságnak nem létele miatt addig nem küldhetvén, tsak levelekkel francon tudósítanak, azoknak is a' három darabokból álló egész munka, mint az eddig előre fizetőknek 4 rh. forintokért adattatik. A' kik pedig számos exemplárokat akarnak, azoknak minden tízre egy ingyen megyen. A' munkát ki ki bizvást keresheti a' jövő Pesti vásárkor a' Hatvani kapun kívül jobb kézre, a' *Felner* kerékjártó házában Komáromi és Pisoni *Weber* Typografus úrnál. A' kiknek pedig külömben módjok vagyon az el vitetésben, Komáromból akár mikor vehetik. A' könyvnek egész titulusa ez: *Broughtonnak a' Religióról való Historiai Lexicona, a' mellyben a' világ kezdetétől fogva a' mai időig, a' Pogányoknak, Zsidóknak, Keresztényeknek, Ma-*

hunedanosoknak tudományok, isteni tiszteletek, ceremóniájik, szokásaik, helyeik, jellemlyeik, írásaik, azoknak történeteikkel egygyütt, a' leg job' írókból elő adattatnak. Magyar nyelvre fordította, és sok eredeti articulusoknak meg barátságosokkal, sok újjaknak hozzá adásokkal, a' szent és világi, régi és új historiáknak és könyveknek meg értékre ki bocsátotta Mindszenti Sámuel, a' Rév Komáromi Ev. Reformáta Ekklesiának Predikátora. Komáromban Weber Simon Péter betűvel 1792 - 1793 nagy 8vo két columnára I. Darab A -- C. II. Darab D. — M. III. Darab N. — P. Ezen munka rövid időn el készültvén Abbat Ladvacának *Dictionaire Historique &c.* nevű munkájit és Hallnak az Anglusok Senecájoknak, az ó és új Testamentomi historiákra való erköltsi elmélkedéseit fogom nyomtatás alá adni; mellyről nem soká bővebben.

Mindszenti Sámuel.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

El adó Könyvek.

Pesten a' bádog kalapnál Gleixner János' bolytyában találtatnak külömb-külobmféle válogatott, 's többnre Magyar és Erdély Országot illeto régi, és új könyvek illendő árron. A' távól lévő Uraknak, ha hirt adnak, említett Gleixner János a' nyomtatott katalogust, és még a' kívánt könyveket is meg fogja küldeni.

Doct. Deszy Sámuel.